

# SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.  
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán  
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.  
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csokk-  
és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefont 15. sz.  
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPFELADÓRÓF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca  
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.  
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig  
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em  
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

## A király személye- körüli miniszter.

Írta: *Kossuth Ferenc.*

A miniszterelnök sokoldalú férfiú. Egy személyben miniszterelnök, belügy-miniszter, a király személye körüli miniszter és horvát miniszter.

Ennyi oldallal birni és minden oldalról jól festeni, anyagilag is nehéz dolog.

A tény az, hogy vagy van szükség az említett miniszteri állásokra, vagy pedig nincs. Ha egy negyed ember elég egyre s egy ember elég négyre, akkor nincs rájuk szükség. A törvény azonban másképpen rendelkezik és ha van ország, ahol a legegyszerűbb politikai előrelátás a törvények szigorú megtartását tanácsolja, ez az ország éppen Magyarország, ahol ugyanis az az állapot uralkodik a legfontosabb ügyekben, hogy van törvény, de nincs ahhoz való erő, hogy a törvényt szorosán megtartassa.

Az alkotmányosság fogalma és ösztöne teremtette meg Angliában nemcsak a legjelentéktelenebb törvényeknek tiszteletét, de a közügyekkel kapcsolatos szokásokét is. Ezért ül még ma is a parlamentben fűrtös parókával fején a képviselőház elnöke; és ezért nevezik őt „a gyapjuzsákon ülő urnak” (the gentleman on the woollack).

Nálunk hebe-hurgyán kezelik azokat az alapfogalmakat, melyek az alkotmányosság a mindennapi életbe való beleszőződését idézik elő.

Pedig a mi alkotmányunkat akár mikor veszély fenyegetheti; akár mikor bevezényelhetik ismét képviselőházunk termébe azt a honvédséget, amely esküt tett le alkotmányunkra, mint ahogy ez a Fejérváry miniszterelnöksége alatt történt.

Egy vezércikk keretében alig van helyem sorra venni Khuen gróf minden tárcáját; tehát csak egyikre vonatkozólag írom le nézeteimet, annál is inkább, mert a nézetek nagyon eltérnek attól, ami van és ami 67 óta volt. És ellentétben vannak a zal az általános felfogással, amely a király személye körüli tárcának nem tulajdonít fontosságot.

Én ellenben ezt egyik legfontosabb miniszteri állásnak tekintem, figyelembe véve közjogi helyzetünket s az adott viszonyokat, melyeken változtatni csak igen hosszú, igen kitartó, igen körültekintő, igen mélyreható munkával lehetne, holott a magyar jellemvonásból (fájdalom!) éppen a kitartás és a körültekintés hiányzik. Mert mi folyvást a két szélsőség közt mozgunk. Az akadályokat meglátni nem bíró láz és a megadás elszomorító gyengesége közt; de erősen és mégis mérséklettel és törhetetlen kitartással akarni vajmi kevesen tudunk.

Meggyőződésem szerint a király személye körüli miniszternek az ország egyik legnagyobb tehetséggel megáldott emberének kellene lennie, akinek a tehetség mellett meglennének azok a tulajdonságai is, amelyek meg tudják nyerni nemcsak a bizalmat, hanem az ennél is többet érő rokonszenvet is. E mellett (tekintve a bécsi felfogásokat) született nagy, előkelő urnak és igen vagyonos embernek kellene lennie.

Az így megáldott férfiúnak igazán a király személye körül kellene lennie, más szóval, a királyljal nagyon sokat kellene érintkeznie, még pedig úgy, hogy a király ne csak kötelességtudásból, ami az agg uralkodónak egyik tulajdonsága, hanem emberileg is szívesen érintkezzék vele; és itt megjegyzem, hogy téves azoknak a felfogása, akik azt hiszik, hogy az uralkodó érintkezésében mindig rideg; ez nem így van, bár természetesen nem vetkőzik ki soha uralkodói mivoltából, de tud kedélyes is lenni.

Mennyiszter van alkalma az országnak azt fájlatni, hogy az uralkodót idegen felfogások veszik körül. Mennyiszter lett volna és lesz még szükséges az, hogy a magyar szempontok az uralkodó elé táruljanak a maguk igaz, méltányos, rokonszenves mivoltukban.

Mennyire hasznos lenne az, ha bécsi hivatalos és társadalmi körökben s a külföldi államok képviselői körében a Bécsben lakó magyar miniszter, mint elsőrangú személyiség szerepelhetne.

Nem lenne az országnak hasznosabbban elköltött pénze, mint az, ha a király személye körüli miniszternek akár évi három, vagy négyszázezer korona reprezentációs költség utalványoztatnék ki azzal, hogy palotája egyik gócpontjává legyen a bécsi társadalmi életnek, ebédjein, estélyein, báljain a külföldi diplomácia, az osztrák hivatalnokai kar, a politikai a társadalmi, a művészi, az irodalmi, az ipari és kereskedelmi világ jelen legyen. Így a magyar miniszter erősen előtérben állna, mint ahogy gyorsan előtérbe nyomul mindenütt a világon, még a műveltebb nyugati nagy fővárosokban is az, aki fényes és vezető társadalmi életet él és akinek háza vezet a társadalmi élet terén.

Természetesen nem elég az állam által erre méltán szánható pénz, nem elég hozzá az esetleges magánvagyon, de kell az, amit legelől említettem: a nagy szellemi és egyéb emberi kiválóság s (bár mennyire helyesebb lenne is a demokrata felfogás, de mert ez még ma nem érvényesülhet) kellene hozzá magas rang és születés, ami nélkül, a bécsi viszonyok közt, senki úgy előtérbe nem állhat, mint ahogy a magyar miniszternek Magyarországnak érdekében előtérben kell állnia.

Hála Istennek, volt Magyarországnak csaknem mindig olyan embere, aki

az így felfogott helyzetbe minden irányban beleillő lett volna, kivált ha a gyengébb vagyoni állapotot a nagy reprezentációs alap pótolhatná.

Nyilvánvaló, hogy ilyenemű felfogás irányíthatta atyáinkat, midőn azok közé a nagy emberek közé, kik 1848-ban az első magyar miniszteriumot alkották, a király személye körüli miniszterre Esterházy herceget tették, akiben legalább a nagy vagyont, a magas rangot és a szívesen látottságot megtalálták, ha nem is mindazt, amit a kitűzött cél érdekében keresniök lehetett volna.

Aki az elmondottakról elfogulatlanul gondolkodik, annak lehetetlen be nem látnia, hogy igazam van.

## Városi közgyűlés.

Vihar után — szélesed.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete hétfőn tartotta meg őszi rendes közgyűlését. A mily viharosan kezdődött, éppen oly csendesen végződött. Természetesen a pótadó az előre hirdetett 52 százalékról a költségvetés rendén, azonnal 60 százalékra emelkedett és így nyert elfogadást; noha a polgárság köréből Szabó József képviselő azt kiáltotta: nem fogadjuk el. Az ilyesmi azonban a polgármester füleit érintetlenül hagyja és egyszerűen kijelenti, hogy a határozat egyhangulag történt.

Van itt még más baj is elég. Blájer Balázs a Tanítók fürdője ügyében beadott kérvény elintézését, valamint a gazdasági ismétlő-iskola tárgyában két, mondva is kettő esztendővel ezelőtti elterjesztett dolgot tette szóvá. Az előbbire ügyészi véleményt, utóbbira türelmet kér a polgármester. A bolgárkertészettel kapcsolatos gazdasági ismétlő-iskola ráér. Ha mindent mi csinálnak meg, — gondolja a szorgalmas polgármester — akkor a következő nemzedéknek semmi dolga sem marad. Hát aztán — Pató Pálként — hajh, ráérünk arra még...

Alig hagyta el a szót az első felszólaló, Dr Valentisk Ferenc orsz. képviselő emelkedett szólásra és a t. városi közigazgatást alaposan megmódsáta. A tanács egész működéséről lesújtó kritikát mondott. Hanyagságot, vetkes könnyelműséget vetett a tanácsbeliek szemére. Neki — ugymond — nem nagy öröme telik abban, hogy ha a Kossuth-utcaiban aszfalton járhat és a Kornis-utcaiban szekérral bemenni sem lehet a mélyesges sártenger miatt. Az oda hordott kavicsot úgy szethordták, hogy a nagy költséggel végzett munkát nem ér két koronát. A két évvel ezelőtti beadott gazdasági ismétlő-iskolai kérvényt nemhogy elintézték volna, de arra még csak nem is válaszoltak. Ez uszus a városnál, a hol nemcsak a kérésekre, de a város evidens érdekében beadott ajánlatokra sem válaszolnak. Ugy adják, mintha a város volna érettkük és nem megfordítva. A több, mint félszázezer korona költséggel fönntartott városi apparátus, melyet az adózó polgárság keserves pótdadjából fizet, a legnagyobb mértékben elhanyagolja a köz érdekeit és keresve-keresik az alkalmat, hogy

lepten nyomon bánták, méltatlanul üldözzék a teherviselő közönséget. Többek között fel- említi a Gáspár Balázs esetét, aki néhány elszáradt Georgina-köröt vitetett ki a mezőn, tehát a város külterületén lévő földjére s ez elég ok volt arra, hogy közegészség elleni kihágással megvádolják és 20 koronára büntessék. A polgárok ilyen és ehhez hasonló üldözését minden törvényes eszközzel magának a polgárságnak kell megakadályoznia. Felhívja a polgármester figyelmét egyes köztisztviselők ügyvédekére, valamint arra is, hogy a városi tisztviselők a bérlőkkel kompániában, mutyiba ne munkálkodjanak a város rovására.

Szóvá tette a városi villamos társaság visszaéléseit, melyet hatályosabb ellenőrzéssel lehetne megakadályozni. A közönséggel durván bántanak és olyan dolgoknál, melyeknél nincs szerződési biztosítékuk, kizárólagosságot vindikálnak. A piaci rendezet igen gyatra. Az elővásártások körül nagy visszaélések történnek. Ilyen városban, hol annyi a tisztviselő, a korlátolt mennyiségű fizetésből élő család és ahol az iparos kereskedő sem tudja a legagilisabb tehetséggel sem szaporítani szűkös jövedelmét, a mesterséges piaci árfelemeléseket okvetlenül meg kell akadályozni.

A polgármester minden jót ígér. Erősen fogadja, hogy a mellékutakat is kikövezetik. Arról sincs tudomása, hogy valamelyik tisztviselő ügyvédeknek vagy mutyizna, de ha rajón, szigorúan eljár ellene. A villamos társaság ügyében előterjesztést tesznek. A piaci elárulások körüli visszaéléseket csak úgy lehet megszüntetni, ha maga a közönség segít a hatóság segítségére és a visszaéléseket minden kimélet nélkül azonnal feljelenti. A szabályrendelet elég világos, de a rendőrség egymagában végrehajtani nem képes.

Dr. Valentsik a választ tudomásul veszi és ismételtül kéri az erélyes intézkedéseket.

Ezután a napirendet a tárgysorozat szerint elfogadják és a polgármester az első félévi eseményekről terjedelmes jelentést olvasott fel. Megemlíti, hogy a próbákat 24 óránként 200 köbm. vizet szolgáltat és a vízvezeték elölmunkálatok folyamatai vannak. A vámtarifa jóváhagyását a miniszteriumnál kieszközölni maig sem lehetett és emiatt a pótdadó kb. 15 perccel magasabb s így a város közönsége óriási károkat szenved.

Hlatky Miklós a vármegyei tiszti főorvostól úgy értesült, hogy a kollegium és főgimnázium ürszékei ma is a Küküllőbe folynak. Mi alapon történik ez? A főkapitány kijelenti, hogy orvosi véleményre engedték meg. Hlatky szeretné azt eredetiben látni, mert elképzelni sem tudja olyan orvos létezését, aki ilyen véleményt ad. Dr. Kassay Albert városi orvos tagadja, hogy az ő idejében hasonló történt volna. Az ügyet a polgármester vette át, aki a jövő gyűlésen jelentést tesz róla.

Dr. Valentsik a polgármesternek elismerését nyilvánítja a kimerítő jelentésért. Indítványozza, hogy a vámtarifa ügyében sürgető kérelmet intézzenek úgy a kereskedelmi, mint a belügyminiszterhez. Az alispánnak is a Kökeresztúr rendezése körül szerzett érdemeiért a legnagyobb elismeréssel adózott a közgyűlés.

A törvényszék építése ügyében a kincstárral kötött szerződést névszerű szavazással egyhangulag elhatározták. A járványkórház a szombatfalvi népház és polgári leányiskola szerződéseit újabb tárgyalásra tüzték ki. Jóváhagyták a szombatfalvi iskola-kert eladása tárgyában Ráduly Jánossal kötött szerződést. A főgimn. vízvezeték szerződését is újabb tárgyalásra kitézték.

Elhatározták egy harmadik kéményseprőkerület felállítását s ehhez képest a szabályrendelet 2. és 3. §-át módosítani fogják.

Nagyon vitát idézett elő a Hein Pál tulajdonát képező csont- és rongyraktár kisa-

játása. A tanács a napirendről való levételt javasolta és a békés megegyezés folytatására tett javaslatot. A tanács mellé a képviselőtestület részéről Dr. Valentsik és Hlatky képviselőket küldötték ki bizottsági tagokul. Dr. Kassay városi tiszti orvos hangsúlyozza, hogy a kitelepítés elodázatlan, mert ott maradt a város az egészségügyre.

Az allami bor- és borsfogysatási adó megváltása, a városnak a kincstárral kötött egyezsége, valamint a borkereskedők és koresmárosokkal évi átalányban való kiegyezése, nagy feltűnést keltett. Különt, hogy a mestersegesen kimutatott tizezren felüli lakosság után 13,313 K-val kell e címen többet fizetni. Ez a pénzügyminiszter, illetve az ő körében eső követelés. Ezzel szemben a belügyminiszter azt állapította meg, hogy a városnak mindössze 9928 polgári, tehát állandó lakosa van s az államsegélyt úgy állapította meg, amint eddig volt. Ebből láthatják azok, akiket elfogott a nagyvárosi hóbort és mindenképen nagyvárosi kívánták tenni Székelyudvarhelyt, hogy mit cselekedtek. A 60 perccel közvellen pótdadó mellett még legalább 20—25 százalék közvetett, vagyis a hus és bor után a lakosság nyakára hárított adót nyomtak.

A Kökeresztúr és a vármegyeház előtti tere két nagyobb villamos lámpát fognak elhelyezni 145 K évi költséggel! (Vajjon ezért a közleményért nem indít-e sajtópert a Nagys. Alispány ur!?) Szédőgyerek.)

A legtöbb adót fizetők névsorát megállapították a lapunk más helyén közölt sorrend szerint.

Riemer Ede volt székelyudvarhelyi kereskedő illetőségét a közgyűlés nem ismerte el, mert már 17 éve eltávozott és itt adót azóta nem fizetett. Schubert János pékmester ügyét lapunk más helyén ismerteltük.

Miután a vallás- és közoktatásügyi miniszter által az alsófoku kereskedelmi és ipariskola részére utalványozott 3000 K államsegély elszámolását elfogadták, tudomásul vették Péter Lajos képviselőtestületi tag elutazását és helyébe sorsolás útján Fekete József pótdagot fogják behívni.

Legszomorubb részét képezte a tárgysorozatnak a 17-ik pontja, mely az elveszett törvénykönyvek és képviselőtestületi jegyzőkönyvekről szólt. Mindenki megdöbbent a tárgynál és önkéntelenül kérdést intézett önmagához, hogyan történhetett meg ez? De aztán néma maradt mindenki és hallgatólag tudomásul vették a pótolhatatlan veszteséget, mely az 1864., 1866., 1871., 1880., 1881., 1884., 1885., 1899. évi jegyzőkönyvek hiányában a város történeti adattárát érte. Nyugdíjas lett a felelős tisztviselő, ki azokat záros helyen kezelte és nyugalmát senki sem akarta háborgatni.

A közmunka összeírásáról és kivetéséről szóló előterjesztést tudomásul vették és elfogadták az összes alapok költségvetési előirányzatát. A közevetvám alapján a polgármester egészen őszinte nyilatkozatot tett; kijelentve, hogy a kezelési és nyomtatvány költségek az alapot annyira terhelik, hogy abból a tulajdonképeni közevetésekre alig marad valami. Ez az oka, hogy a mellékutak közevetésére nem igen kerülhet sor. Természetesen a versenytárgyalás nélkül szállító ezt az indokolást nem helyeselte, mert hát neki sohasem elég a fizetség... Nagy az étvágya.

Végül Lendvay Imre városi mérnöknek időszakonként igénybe vehető négy heti szabadságidőt engedélyeztek s a jegyzőkönyv hitelesítésére e hó 23-án d. e. 9 órát kitűzve, a közgyűlés véget ért. Természetesen előbb a folyó évre is megszavazták a pótdólségvetés szerint előterjesztett 20 perccel pótdadót.

Tehát a viharosan kezdődött közgyűlés, a legnagyobb rendben folyt le és békésen végződött.

## Schubert János pékmester honossága.

— A rendőrségi fekete-könyv lapjairól. —

Igen érdekes pontja volt Székelyudvarhely városi képviselői közgyűlésének e hó 20-án. Schubert János pékmester állampolgársága és a város kötelekebe való felvetelének kilátásba helyezése volt napirenden.

A tanács ez ügyben nyilatkozatra szólította a rendőrséget és Szombatfalvy Lajos főkapitány 2294/1—911 ki. sz. alatt ilyenforma nyilatkozatot tett:

Schubert János pék hazafiatalan cselekedetekért ugyan nem volt büntetve, de mint internacionális szocialista a budapesti rendőrség által az ország területéről jogérvényes határozattal ki lett utasítva s az akkori megyei alispán: Török Albert közbejárására, miniszteri engedéllyel és állandó rendőri felügyelet alatt való tartásai nyert lakhatásra engedélyt Székelyudvarhelyt. A rendőri felügyelet d. e. A pad főispán közbejárására folytat. 1896. évi 6658/96 B. sz. miniszteri rendelettel szüntettek meg. S ez alig hogy megtörtént, már ugyan azon évben megkezdte működését. Minden e-avargó internacionálisának az ő lakása menhely volt.

1897-ben ez ő közreműködésével a városba érkezett szocialista munkások titkosan alakuló közgyűlést is tartottak, s hogy mily tevékenyen működött, igazítja: azon eset, hogy Brassóban a szocialis-part Schubert Jánosnak, mint az internacionális part nagy emberének arcképét megfestette s annak leleplezésére ünnepeket rendezett és 1900-ban a pünkösdi ünnepek alkalmával Brassóban tartott szocialis kongresszuson, Schubert János, mint az udvarhelyi szocialisták kiküldöttje vett részt s ottan az erdélyi part vezetőjének kijelöltetett.

1900. július 18-án a Bartos Ferenc korcsnájában engedély nélkül újabb szocialis alakuló gyűlés lett tartva, minnek következtében Ruzs nevezetű cipész, mint ide küldött közvetítő büntetve és kitiltva lett. Ez esettel is Schubert János maga volt a főindító; őt ugyan nem lehetett büntetni, mert elváltásai kimentették, de kihallgatása rendén elismerte, hogy a brassói szocialis központtal állandó összeköttetésben van; a szocialis lapokat az eszme terjesztése végett ő közvetítette s nyíltan csak azért nem veszen részt s a titkos gyűléseken felajánlott tisztviselői állásokat azért nem fogadja el, mivel meg nem magyar honos; előbb magyar honos akar lenni.

Schubert János, mint internacionális szocialdemokratának titkos működése állandóan tart, a legfőbb agitátorokkal van összeköttetésben és házában az ilyeneknek még mindig helye van.

Igy fest tehát Schubert János pékmester, kondvit-listája rendőrségi megvilágításban s ez a legfényesebb elismerése annak, hogy egy elveihez hűen, becsületesen ragaszkodó ember és hogy Magyarországon minő elbírálásban részesül a rohamosan haladó, minden terepre előre törő XX. század kezdetén a szocialis magatartás.

A nemzetköziségben magunk sem értünk egyet Schubert János leendő polgártársunkkal, aki különben 5 gyermek atyja és már 27 év óta tartózkodik Székelyudvarhelyen. Nem értünk egyet, mert azt szeretnénk, ha e haza földjén minden ember színmagyar lehetne nemcsak névleg, de főképen szívvel-lélekkel. Azt azonban, hogy elveihez annyi éven át és oly sok üldöztetés mellett is hű maradt, respektáljuk s egyuttal teljes elismeréssel honoráljuk Dr. Szabó József Székelyudvarhely városi főjegyzőnek magas műveltségű, teljesen embebaráti és a közgyűlés részéről is egyhangulag helyeselt tanácsi előterjesztését, mely többek között így szól:

Feltéve, hogy a rendőrségi átirat minden egyes pontja fedné is a valóságot, egymagában ama körülmény, hogy Schubert János szocialista, vagy éppen az erdélyrészi szocialis-part vezetője is, nem lehet akadály annak, hogy ő állampolgárságot és községi illetőséget szerezhesen.

Szociálisták ma már minden országban vannak s annak a Magyarországon számottevő nagy pártnak tagjai, kik magukat a szociális irány több ágazata szerinti tagozódás mellett szociálistáknak vallják és a törvényes rend határain belül működést is fejtenek ki, szintén magyar állampolgárok s ha valamely szociálista-parthoz való tartozandóság azoknál nem vonja maga után az állampolgársági jog elvesztését, úgy itt sem akadályozhatja meg folyamodónál annak megszerzését.

A rendőrség átírataiban mégis egyetlen konkrét eset sincs arra, hogy büncselekmény vagy kihágás miatt, mely a város kötelekebe való felvetelt aggályossá tenné vagy kizárna: városunkban történt hosszú tartózkodása alatt meg lett volna büntetve. Végül annak kimutatása mellett, hogy folyamodó magát és családját a város terhelése nélkül állandóan fenntartani képes, lakhatási engedélyt nyert s állítása szerint, Kassay F. Ignác polgármestere idejében 60 K telepedési díjat is fizetett.

Mindezekre s még arra való tekintettel is, hogy folyamodónak felnevelt gyermekei vannak, kiknek az ország területén — magyar honosság hiányában — bármilyen hivatali vállalkás közpályán működni módjukban nem állna, tehát az ő érdekeiben is javasolja a tanács, hogy Schubert János pékmester részére a város kötelekebe leendő felvetelt kilitásba helyezi s illetve azt a magyar honosság megszerzése esetére megadja.

A közgyűlés e javaslatot egyhangulag elfogadta.

## HIREK.

### Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a városi levéltár selejtezésekor a Schubert pékmester 60 koronáját is nem selejtezték ki;

mondják, hogy a mezőre kihordott száraz Georgina-kór közegészségügyi kihágást ellenzékénél nem képez;

mondják, hogy városunk nagyérdemű polgármestere a pótdadón kívül más jövedelmi forrást is tud és akar felfedezni;

mondják, hogy a boltgártervezettel kapcsolatos gazdasági iskola helyeül a régi korcsolya-pálya nem volna alkalmas;

mondják, hogy mire megvirradunk az 52 százalékos pótdadóból 60 százalékos nem lett;

mondják, hogy városi gazdálkodásunkat nem úgy vezetik, mintha Székelyudvarhelyt mind milliomosok laknának;

mondják, hogy a papiroson kikovácsolt tízezer felüli lakosság számának illata — jóslásunk szerint — a fogyasztási adó emelésénél már nem érezhető 13,000 koronák képében;

mondják, hogy a vámbevétel nagyrészt a kezelés, de főképp az árlejtés nélkül fizetett nyomtatványok díja nem emésztí fel.

E hírek valóságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

**Székelyudvarhely virilisei.** A jövő évi legtöbb adót fizető városi polgárok névjegyzékét, kik ennek alapján a képviselőtestület tagjai lesznek 1912. évben, a városi közgyűlés e hó 20-ikán állapította meg. E szerint a sorrend így következik: Szöllősi Sámuel 2763 K 11 f, Fábian József 2483 K 34 f, Ugron Ákos 1758-60 f (kétszeres), Dr Solyomossy Lajos 1592 K (kétszeres), Sükösd Miklós 1408-30 f, Ref. Kollegium 1385-73 f, Szabó Ferenc mészáros 1361-69 f, Florian Bogdán 1308-08 f, Soó Gáspár 1233-64 f (kétszeres), Dr Horváth Károly 1227 K (kétszeres), Heitz Vilmos 1208-95 f, Looz G. Frigyes 889-53 f, Fernengel Gyula 885-33 f, Dr Gállner Béla 885-04 f (kétszeres), Dr Valentsik Ferenc 879-96 f (kétszeres), Dr Hirléder Ákos 865 K (kétszeres), Szent Ferenc reudi zárda 848-61 f, Dr Szöllősi Ödön 809-18 f (kétszeres), Dr Váró Géza 809-16 f, Embery Árpád 786-42 f (kétszeres), Florian Kristóf 787-70 f, özv. Doros Györgyné 771-80 f, Dr Jodál Gábor 753-20 f (kétszeres) Konez Ármán 741-02 f (kétszeres), Hlatky Miklós 737-38 f (kétszeres), Tassaly József 734-84 f, Gáspár Balázs 732-66 f (kétszeres), Persián János 729-21 f, Csanády Zsolt 712-72 f (kétszeres), Dr Vass Lajos 708-44 f (kétszeres), Haurik örökösök 705-59 f. ifj. Ferenczy Ferenc vendéglős 692-34 f, Róm. kath. plebána (Gróf Mikes) 667-84 f (kétszeres), Gyarmathy Ferenc ügyvéd 660-60 f (kétszeres), Hein Pál 643-79 f, Ref. egyházközség 641-20 f, Frölich Ottó 638-92 f (kétszeres), Dr Nagy Sámuel 614-96 f (kétszeres), O. ban Dénes mészáros 597-92 f, Dr Burnasz Imre 593-96 f (kétszeres), Pottagok: Rösztler Karoly, Gabor Marton, Dr Demeter Karoly, Sterba Ödön, Ferenc György koresmáros, Gergely Ferenc utóda, Janosi Gyula stb az utolsó tag 520 K 22 f összegű adót fizet. Felebbezési határidő e hó 24-től számítandó 15 nap bezárólag.

**Értesítés.** Az igazságügyi miniszter Kovács István székelyudvarhelyi ügyészei irnokot ugyanide a törvényszéki fogházhoz fogházfelügyelőnek nevezte ki.

**»Mély barázdák a közigazgatási paragon«** címmel a »Székely-Udvarhely« ez évi 84. és 86. számaiban rendkívül mély és több oldalról helyesléssel találkozott igazságok láttak napvilágot. A cikkeket a lap szerkesztőségén kívül álló, de a községi életet és a közigazgatási visszaéléseket közvetlen közelből ismerő, azokra minden személyeskedést elkerülni kívánó módon reá mutató, tekintélyes egyén írta. Ezzel szemben Kiss Jenő közs. jegyző ur aláírta a vármegyei jegyző egyeletet, mely közgyűlést is tartott a nevezetes és nagyfő tősságu ügyben és határozatilag kimondotta, hogy a kérdéses cikkeket általános bírálatokról lévén szó, a jegyzői egyeletnek nincs jogcime arra, hogy sajtópert indítson s ezzel is a tiszti főügyész ur perek utáni vágyait csillapítja. E szerint tehát Kiss Jenő k. jegyző ur műfelfáborodása ok nélküli volt és a „rágalmazóval való elbánás“ vastag rudja is egyedül feléje irányulhat. Azonban Gálffy Están ur, a jegyzők képzeletbeli Tisza Pistája (csakis egyedül az erőszakot értve) és pocakos elnöke, nem elégedett meg az egyeleti napirendre-téréssel; jeléül annak, hogy ő az okos határozatokkal nem szokott egyetérteni. Pedig hát írva vagyon, hogy a túlokosság-tól csak egy lépésnyire van a bolondság. — Külön állva, mint a szemétdombon hencgő kakas, úgy kukorékol; toporzékolva verdesvén a husos fazék körül tulságosan elhizott tagjait. Azért a cikkekkért, melyek általános érdekű kérdéseket tárgyaltak, piszkolódik, dühösen káromkodik és a »Székely-Udvarhely«-t merész rágalomokkal kívánja kisebbiteni. Ha ezt a szájhős alakot tőviről-hegyire annyira nem ismernők; ha az ő közéleti firtalásai oly nyilvánvalók nem lennének, talán komolyan is vennők. Így azonban lomha hus és hájtömégének emelgetését úgy tekinthetjük, mint egy erdei vad medve táncolását, amelynek impressziói különben politikai és kenyéririgy ellenségeinkből való. Ami az »ülni fog«-ást illeti, mintha már e hangot hallottuk volna még arról az oldalról. Ezzel azonban jó lesz hallgatni, mert ha tényleg »ülnék“ is, akkor sem nekünk esik az rovásunkra, hanem annak a rendszernek, mely abszolút igazságot nem ismer és a mely a kézzel fogható ártatlanságot sem tudja, mert nem akarja elismerni. Jézus Krisztust és utána még sokakat bevádoltak ártatlanul, az igazság becsületes szolgálatáért. A testet megsemmisíthette a gazság, de a lélek, a szellem, az eszme feltámadott és következetesen megszegyenültek a hamisvádszók. Tehát nincs miért hencgőjenek ellenségeink azzal az untalanul hánytorgatott »ülnél“-sel Némelyeknek még inkább kellene ülnie hamis eskü, panamázás és egyéb dolgokért... Az utókor, a történelem lesz hivatva majd eldönteni, hogy a székelység, e fajfontartó szívós elem érdekeit kik szolgálták becsületesen. Mi-e vagy azok, kik panamáza, mindenkit lekenyerezve, önmaguknak meg nem érdemelt vagyoni előnyöket, befolyást biztosítottak, vagy pedig azok, kik ide hozott tekintélyes vagyont kockáztatva, sokszor minden szorakozást is önmaguktól megtagadva, vagyonuk jó nagyrészt a közért feláldozva, hazafias lelkesedéstől áthatottan, a legnagyobb erőfeszítéssel évtizedeken át küzdöttek e hazarész székelységéért. Az Isten uja sokszor megmutatja az igazságot. Erre érdemes lesz figyelni...

1911. B. 706-3. szám.

### Nyílt tér\*

#### Ö telsege a király nevében!

Az oklándi kir. bíróság, mint büntető bíróság, becsületsértés vétségével vádolt Soós

Az e rovatban megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

András elleni bűnügyben, Kiss Mózes főmagánvádlo által emelt vád fölött Oklándon, 1911. évi november hó 14. napján Kelemen Kálmán kir. aljárásbíró, Pál Dénes jegyzőkönyvvezető, Dr Jakab Zoltán ügyvéd, mint főmagánvádlo képviselője és Soós Andras vádított részvételével megtartott nyilvános tárgyaláson a vád és védelem meghallgatása után, következőleg

### Ítélt:

A kir. járásbírósa Soós András 46 éves, unitárius vallásu, homoródalmási születésű és lakos, nős, 6 gyermek atyja, irni, olvasni tudó kisbirtokos, vagyonos, magyarhonos vádlottat ama ténye miatt, hogy Homoródalmáson, 1911. évi október hó 28. napján, a midőn Kiss Mózes főmagánvádlo, mint ottani iskolaigazgató által kiirt iskolamulasztók után kiszabott büntetéseket az előjáróság tagjai hajtották be, Kiss Mózes főmagánvádlot „veres tolvaj tanítónak“ nevezte, bűnösnek mondja ki a Btkv. 221. §-ában meghatározott becsületsértés vétségében és ezért Soós Andras vádlottat a Btk. 261. §-a alapján a Btk. 91. § alkalmazásával, a jogerős ítélet fogamatba vétele napjától számított s az 1892 évi XXVII. t.-c. 3. §-ában meghatározott célokra fordítandó, 15 nap alatt ezen kir. járásbírósa vezetőjénél befizetendő, behajthatatlanság esetén a Btk. 53. §-a alapján 2 (kettő) napi fogházra átválttatandó 20 korona (husz) korona pénzbüntetésre ítéli.

A Btkv. 277. §. alapján kötelezi a vádlottat, hogy jelen ítéletet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, egész terjedelmében indokaival együtt a Székelyudvarhelyt megjelenő „Székely-Udvarhely“ című lapban egyszer saját költségén közzé tegye, mit ha nem tenne, feljogosítja főmagánvádlot, hogy azt közzé tegye s a közzé tétel költségeit, vádlotton végrehajtás utján behajtassa.

Kötelezi vádlottat a Bp. 480. §-a alapján, hogy az ezután felmerülő büntető költségeket az 1890. évi 43. t.-c. §-ában meghatározott módon a kir. kincstárnak térítse meg.

Kötelezi egyben vádlottat a Bp. 479. 480. § alapján, hogy 20 korona 80 fillér eljárási költséget 8 nap alatt végrehajtás terhével főmagánvádlonak fizesse meg.

A Bp. 485. §. alapján Dr Jakab Zoltán ügyvéd díját 12 koronában állapítja meg saját felével szemben.

### Indokok.

Főmagánvádlo vádat emel vádlott ellen azért, mert vádlott a rendelkező részben írt helyen és időben őt „veres tolvaj tanítónak“ nevezte.

A vádlott a terhére rótt cselekmény elkövetését tagadta.

A kihallgatott Kovács Mihály, Felszegi András és Bence Mihály tanúk vallomása alapján a bíróság bizonyítottan vette s tényállásként állapította meg, hogy Homoródalmáson, 1911. évi október hó 28-án a tanúk, mint előjárósági tagok elmentek vádlotthoz, hogy a főmagánvádlo, mint iskolaigazgató által kiirt iskolamulasztások miatt kiszabott pénzbüntetést vádlotton behajtsák; a vádlott ezen felbosszankodva, azt mondotta: „megmondottam a tanítónak ne írjon ki és mégis kiirt az a veres, tolvaj tanító“.

Vádlott ezen tényállásbeli cselekménye a Btk. 261. §-ában meghatározott becsületsértés vétségének a tényálladékat kimerítvén, vádlott bűnössége megállapítandó volt.

A büntetés mértékének meghatározásánál a bíróság figyelembe vette, mint enyhítő körülményt, a vádlott büntetlen előéletét és terhes családját; ellenben, mint súlyosító okot mérlegelte, hogy vádlott az inkriminált kifejezéseket az iskolába járó gyermekei előtt használta.

Vádlottnak a büntetői költségekben történt marasztalása a bűnösség megállapításának képezi jogi folyamatát s a felhívott törvény szakaszon alapszik.

Az ítélet egyéb rendelkezését az ott felhívott törvényszakaszok indokolják.

A kir. járásbírósa, mint hűntető bíróság. Oklánd, 1911. évi november hó. 14. napján.

Kelemen Kálmán.

kir. aljárásbíró.

Ezen ítélet jogerős és végre hajtható. Oklánd, 1911. november 19-én.

Kelemen Kálmán.

kir. aljárásbíró.

